

Reflexiók egy nagyon kellemes estére: Az ősi Kína kincseitől a mai keleti kihívásokig

Simonovits Miklós
Az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézete

2015. április 7.

Amikor megkaptam a meghívót:

*2015. március 25-én 18 órakor tartjuk klubestünket
Az ősi Kína kincseitől a mai keleti kihívásokig*¹

címmel, azonnal világos volt számomra, hogy ide el kell jönnöm.

Az estet klubunk szakértője, Gózon Ákos vezette le, kitűnően. Azzal kezdte, hogy a három meghívott beszélgetőtől megkérdezte, hol és hogyan szerettek bele Kínába. A válaszaik önmagukban is érdekesek voltak, de itt nem ismertetem őket. Azért tartom a feltett kérdést fontosnak, mert az egész estén „átlengett” ez a szeretet a témák iránt, és valószínűleg ezért sikerült ilyen élvezetesre a program.

Ahogy ezt korábban is beharangozták, a kerekasztal-beszélgetés résztvevői

- Fajcsák Györgyi művészettörténész, a kiállítás magyarországi tudományos szakértője, a Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum igazgatója,
- Kroó Norbert fizikus, akadémikus, a kínai-magyar kutatás-fejlesztési együttműködések vezető szakértője,
- Sári László tibetológus, Kelet-kutató, író voltak.

A program egyik aktualitását már Gózon Ákos programajánlója is megemlítette: Az Iparművészeti Múzeumban február 6-ától látható „Az ősi Kína kincsei” kiállítást, de a programajánló azt is megmondta, hogy nemcsak a múltból fogunk beszélgetni.²

¹az MKB Bank Székházában (1056 Bp. Váci utca 38.),

²Nem tudtam, hogy felkérnek egy ismertetésre, erre nem készültem, így az esetleges

Kroó Norbert egy nagyon érdekes vetítéssel kezdte, melyhez elmondta, hogy melyek azok az ősi találmányok, amelyek Kínából származnak. Vetített egy képet, amelyre azt hittem volna, hogy a kínaiak feltalálták a kanalat, hogy azzal kanalazhassam a Wonton levest. Tévedtem, ez egy iránytű volt. Mutatott egy sor betűoszlopot. Ezek a nyomtatás feltalálását jelezték.³ A találmányok sorát a puskapor feltalálásával fejezte be, megjegyezve, hogy az általa felsoroltak közül ez az, amelyiknek nem örülünk. Nekem persze Toldi Estéje szokott ilyenkor eszembe jutni, ahol Lajos király arról győzködi a haldokló Toldit, hogy haladni kell a korrall, pl. a „most felfedezett puskapor” is megváltoztatja a hadászatot:

„Ím az ész nemrég is egyszerű port talált,
Mely egész hadakra képes szórni halált;
Toldi vagy nem Toldi... hull előtte sorban:
Az ész ereje győz abban a kis porban!”

Kroó Norbert, akit már sokszor hallgattam a legkülönbözőbb témákról, mint mindig, most is nagyon tanulságos és élvezetes kiselőadást tartott. Nagyon sok dolgot tudtunk meg tőle a mai Kína tudományos és technikai fejlődéséről is. A méretek változásairól. A látványos fejlődésről.

Fajcsák Györgyi előadását is nagyon élveztük. Nagyon érdekes, globális képet adó előadást tartott. Emellett számos olyan dolgot tudhattunk meg az előadásából, amit a laikus nehezen vesz észre.

Már korábban is hallottam, hogy a kínai fejlődést sok szempontból, és nagyon befolyásolta, hogy az írást sokkal lassabban lehet csak megtanulni. (Ezért például nem lehetett az államapparátust az egyik napról a másikra lecserélni.) Ez lehet az egyik oka a kínai kultúra lassú változásainak. Itt megint előjött, hogy a Confucius-i filozófia mély beágyazottsága a kínai létbe számtalan mást is befolyásolt. Nagyon befolyásolta és befolyásolja az emberek közötti viszonyokat és kapcsolatokat.

Sári László előadása is nagyon érdekes volt számomra, annak ellenére, hogy maga a Tibet kérdése, a tibeti kultúra tőlem távolabb áll, talán azért is, mert az itt vizsgált témakörök gyakran átpolitizálódnak, ezen belül Tibet kérdése méginkább. Persze nagyon meglepett a tibeti írásosság mérete, és amit a tibeti kalligráfiáról

pontatlanságokért elnézést kérek. Meg kell jegyeznem, hogy sok kiállítást láttam a témában, de ezt a kiállítást még nem láttam. Úgy tudom, a kiállítás is sok olyasmit bemutat, amiről az estén szó volt.

³Guttenberg találmánya a betűkre bontás és összefogás, azaz, a „szedés” volt.

mondott. Nagyon meglepett az, hogy az egyik stílusban írt könyvet nem biztos hogy el tudjuk olvasni, ha a másik stílushoz szoktunk.

Nagyon sok érdekesség hangzott el, az cserépkatonákról, (azok sorozatgyártásáról), a művészetről, annak funkcionalitásáról, a kínai porcelán elsősorban exportra termeléséről, az egyén szerepéről a társadalomban, a dokumentált és dokumentálatlan dinasztiaikról,...

Amint egy ilyen rövid este nem juthat el minden fontos téma mélyebb elemzéséhez, ugyanúgy én sem jegyezhetem meg az összes megjegyzendő tanulságot, kérdést, vitatémát, amiről itt szó volt. Talán az egyik legfontosabb nyitva maradt kérdés az volt, hogy hogyan ítéljük meg a Kínai Kulturális Forradalom óriási pusztításait. Átmeneti kisiklás? Hihetetlen károkozás? Ezzel is kapcsolatosan elhangzott az is, hogy Kína időnként bezárkózott, máskor kitárult a nagyvilág előtt, de a bezárkózások mindig lemaradáshoz vezettek. Most éppen nyitást látunk.

A három koreferátum után kérdéseket lehetett feltenni, az ezekre adott válaszokat is nagyon élveztem. Ebből még világosabb lett, hogy az általunk kínaiaknak gondolt tárgyak egy jelentős része exportra készült, külső igények kielégítésére. A kék-fehér vázák az iszlám igényeit elégítették ki, az általam nagyon kedvelt beégetett zománcos tárgyak, a „cloisonné” vázák, tálak, hamutartók külső igényekből nőttek ki.

Kicsit negatívan érintett, hogy az egyik hozzászóló a kínaiak anyagiasságának kiemelését hiányolta a koreferensektől. Ezt én úgy látom, hogy a különböző kultúrák találkozásakor nagyon óvatosnak kell lennünk, toleránsnak a kulturális különbségekkel szemben, és meg kell próbálnunk az ezekből származó feszültségek okainak mélyebb megértésére. Erről írt kitűnő könyvet Edward T. Hall „Rejtett Dimenziók” címmel.

Az este az előadók pozitív elfogultságát tükrözte. Ez nagyon jó volt. Most én is szubjektíven fejezem be. A közeljövőben utazom Kínába, és amit ott látni fogok, annak értelmezéséhez, megértéséhez ez az este sokat segített.

Köszönöm.